

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre ..... 16 kor.
 Negyedévre ..... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 hónap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

Aszerkesztőség kőszívatok visszafeladása
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Le az álarccal!

(—a.) A szabadkőműves páholyok régebbi időben azzal szoktak imploket, új tagokat fogni, hogy a szabadkőművesség jólékony, humánus intézmény, mely titokban gyakorolja a jót, nem háborgatja senkinek vallásos meggyőződését, más egyéssel nem törődik.

Ezzel szemben mi már a nagyváradi László király páholyban évekkal ezelőtt tartott vándorgyűlés jegyzőkönyvéből közölt beszédek és határozatok alapján kimutattuk, hogy a humanizmus náluk csak porhintés a naiv emberek szemébe, igazi céljuk a legádázabb küzdelem a valás, trón, haza és a társadalom egész mai rendje, szervezete ellen.

A vándorgyűlés elnöke megnyitó beszédében a többi közt azt mondta, hogy: magunk közt vagyunk, valljuk be, hogy a jólékonyág gyakorlására van elég alkalom a világban, valljuk be, hogy e téren úgy is keveset teszünk, ezért ugyan nem lenne érdemes a páholyokat fenntartani, a páholyadót fizetni; valljuk be, hogy nekünk más igazi célunk van, t. i. küzdelem a klerikalizmus ellen az egész vonalon az iskolában, az irodalomban, a parlamentben.

Hogy pedig mit értenek ők klerikalizmus alatt, erről érdekes leleplezést közöl az Alkotmány tegnapi száma, mely aktaszerűleg közli a budapesti Comevius páholy és a nagyváradi László király páholyának újabb határozatait, melyekben már részletesen megjelölik a küzdelem eszközeit.

A nagyváradi László király páholyának f. évi május 1-én tartott gyűlésén Ágoston Péter indítványozta a többi közt az egyházi vagyon elrablását. Indítványozta olyan indokolással, mely csak ugy hemzseg a hazugságoktól és rágalmaktól.

A budapesti Comenius páholy valamivel korábban megindította az aknamunkát. Felirt a nagypáholyhoz, hogy a vidéki páholyok útján országszerte indítsen mozgalmat a törvényhatóságoknál a szekularizáció ügyében. Együttal gyűjtést indítottak, hogy a sajtóban propagandát csináljanak. Az egyik vakoláson erre a célra több mint 7000 korona gyűlt össze.

Ezeket tudva meg van immár a nyitja a hajdumegyei indítvány keletkezésének, melynek benyújtója Lengyel Imre előkelő helyet foglal el a szabadkőműves testvérek között.

Ez az aknamunka akkor indult meg, amikor a politikai válság kitört. Aki a válságot figyelemmel kíséri, az tudja, hogy ez a válság mélyen belenyulik a nemzet életébe. Itt nem arról van szó, hogy a lemondott kormány helyét egyszerűen elfoglalja egy másik, hanem parlamentizmusunk, alkotmányunk, nemzeti jövőnk forog kockán.

Jellemző, hogy a malteres vitézek fosztogatási kísérletükre éppen ezt az időt választották. A zavarosban akartak halászni. Mit törődnek ők avval, hogy a legveszedelmesebb időkben megbontják a hazafiak sorait! Sőt éppen ezt akarták.

A nemzet nem ült fel a malteres vitézek pokoli kísérletének. Még akik más-kor talán ebből vagy abból az indokból velük tartottak volna, most tillakoztak a fosztogató indítvány ellen. Biharország híres mai napig a liberalizmusáról. Beöthy Ödön vármegyéjének nevezik. És alispánja tegnap minden legcsekélyebb ellenmondás nélkül jelentette, hogy itt nem kellett visszhangot a hajdu-átírat.

De nem kellett másutt sem. Még eddig egyetlen törvényhatóság sem fogadta el, valamennyi napirendre tért fellette.

De a páholyok nem fognak napi-

"TISZÁNTÚL" TÁRCZÁJA.

Csalódás.

(Svédből.)

A pazar eleganciájú lakásban bált adott a grófi pár. Fényes egyenruhák, drága öltözetek, csillogó rendjelek és illatos virágdísz tola-kodott a tekintet elé. A tizenhét éves Leonh-jelm Szigrid bámulva nézett körül Stokholm-nak e ragyogó világában, a hová a gyermek-szobából, falusi otthonából pottyant. Alig tud hangot adni, mikor hozzá szólanak, oly viharos szívdobogása. E közben sorra bemutatják neki a fiatal embereket s táncrendje megtelik ne-vekkel.

De a nagy pompa között is mintha hiányoz-nék neki valaki, s mialatt megmosolyogja ön-magát, szeme kutatóan jár körül a termen. Egyre a cigányasszony jóslatára gondol, aki otthon betolakodott kertjükbe s erővel jöven-dölni akart a tenyeréből. Azt mondta neki, hogy egy nagy városban, ahol először jelenik meg a világban, fog azzal találkozni, akihez majdan sorsa fűzi. Akkor kinevette ezt a jö-vendőlést, de most eszébe jutott s megdo-bogtatta a szívét. Urrá lett felette ez a babonás hitté vált jóslat. A saját álmaiba szeretett belé,

s már várta, reszkető szívvel várta a sors által a számára rendelt férfit.

Egyszerre összerendezte. Valami azt sugta neki, hogy a nagy pillanat közeledik. Egy elegáns testőrtiszt hajolt meg előtte, fekete bőru, sötét haja, daltás szép férfi. A halántékán már kissé őszül a haja, de ez még érde-kesebbé teszi. A neve Ringström. Szigrid a vállára teszi kezét s gyors robamban iramod-nak tova a polonaise hangjai mellett.

Valami egyre azt sugja benne: ez ő, ez ő! Bizalommal teljesen néz fel a szemébe s arca lángba borul. A tisztet teljesen elbájolja ez a falusi egyszerűség, újra meg ismét vele táncol. A nevetés üde s a szava ártatlan. Mi-lyen más, mint a városi leányoké! Nem tud elválni tőle, akkor is itt marad, mikor pihenni egy diványra ül.

A vacsora előtti szünetet arra használja fel Ringström gróf, hogy egy pálmáktól fedett kis zúgba vezesse a fiatal leányt s maga is helyet foglaljon mellette. Eleinte a leány ot-tonáról, árvaságáról, a nagynéniről beszélnek, aki most a világba vezet, aztán megkérdezi Szigrid a gróftól, hogy szépnek találja-e a táncot.

— Nem, — felel a férfi jelentőségteljesen — már régen nem táncolok. Csak ma este tettem kivételt, kegyeddel.

— Csak nem tekinti magát még agg-legénynek? — kérdi a leányka ártatlanul.

A gróf bámulva néz rá, mintha nem ér-tené. De arckifejezése egyszerre megváltozik. Elmosolyodik. Oh, hát a kis lány nem tudja? Azt hiszi, hogy még szabad? Ez megmagya-rázza viselkedését. Egy halk hang szólal meg a lelkiismeretében, amely arra ösztönzi, hogy mondja meg az igazat neki. De leküzdte ezt a becsületes ösztönét s tovább folytatja a ve-szedelmes átéket. A karja ott van a divány szélén, s mikor a kis lány hátrahajol, a válla megéri a kezét. És Szigrid nagy, ártatlan gyermekszemekkel néz fel rá s suttogja:

— Tudja-e gróf, hogy egy cigányasszony jóslat nekem, mielőtt Stokholmba jöttem volna, s hogy jóslata félig már beteljesedett?

— Ugy? És mit jövendőlt a cigányasz-szony?

— Azt most nem mondhatom el.

— Nem? Miért ne tenne meg a gyóntató-apjává ma, és minden más estére? Elég öreg vagyok ehhez a szerephez...

— Nem, nem, ma nem lehet. Hanem majd talán később, a mikor majd...

Elhallgatott.

Ringströmnek megdobbant a szíve. Sze-retné magához szorítani őt, de nem meri. Csak egy rózsát kér tőle a ruhájáról, s a

Zárdába menő leánykák részére **iskolakötények**, ha-risnyák, keztyük, reggeli és sárcipők, esőernyők, fiókos tükrök, evőeszközök, mosdótálak, haj-, ruha- és fogkefék, ugyszintén fésük, szappanok és iskolatáskák, könyvszíjak, toktartók legjutányosabban szerezhetők be

Friss és Társánál

Rákóczi-ut.

Telefon 130.

Telefon 130.

rendre térni. A Comenius páholy a többieket biztató körlevelében kijelentette, hogy ha az első rohammal nem is tesznek szert többségre, többet e kérdés felett nem engedik napirendre térni a közvéleményt.

Jó lesz tehát résen lenni és vigyázni azokra, akik tolvajok és betörők módjára készülnek az egyház fosztogatására.

A politikai válság.

A politikai helyzet tegnapi óta határozottan rosszabbodott. A miniszterelnök tegnapi audienciája után Wekerle környezetéből az hallatszott, hogy a helyzet csaknem reménytelen.

Fokozzák a nehézségeket a közös katonai kormány exorbitans követelése, melyeknek összege körülbelül eléri az ötszáz milliót.

Az bizonyos, hogy a mostani válságos idők nem igen alkalmasak arra, hogy a kormányok ilyen terhes követelésekkel huzakodjanak elő.

A miniszterelnök tegnap este Budapestre érkezett és azonnal egybehívta a minisztertanácsot, melynek ma be fog számolni audienciája eredményéről. Az egyik verzió szerint Wekerle közölni fogja kollégáival, hogy a király régi álláspontjából nem enged és a paktum végrehajtását, vagyis a választói reform megalkotását követeli. Engedményekről majd csak az új népparlamenttel szemben lehet szó. Egy másik híradás szerint a miniszterelnök javasolni fogja, hogy a kabinet egyszerűen adja be lemondását, minthogy magában a kormány kebelében is nagy ellentétek merültek fel a válság megoldásának módjait tekintve.

Ily körülmények között valószínű, hogy

leány remegve tüzi azt a gomblyukába. És ekkor megfogja a Szigrid kezét és megcsókolja százszor egymás után. De a vacsorára hívó harang szava csendül meg a teremben s gyorsan karját nyújtja a kis leánynak, s úgy vezeti be az ebédlőbe.

Utközben egy pár a hátuk mögé kerül s Szigrid hallja, a mint valaki így szól a gróthoz:

— Jó estét, Ringström, egész este akartam veled beszélni, de nem tudom, hova lettél! Üdvözlétem hozok ő méltóságától, a údtól, jól érzi magát, s jó mulatságot kíván neked.

Ringström szeretne volna befogni a beszélő száját tenyerével, de már késő volt. Csak valami érthetetlen dörmögést hallott válaszul, s a karja alatt tartott kis kéz ernityedten siklott ki a kezéből. Mondani akart valamit a melegségre, de dadogva kijetett szavai is a torkába fultak, mikor a szemé a halott-halványnya lett leányka szemével találkozott.

Az ajka görcsösen remegett és mégis büszke megközelíthetlenség látszott arckifejezéséből. De azért cseppet sem nagyvilági mozdulattal kapott a gróf gomblyukában ékeskedő piros rózsát, s a földre dobva azt, haragosan rá taposott. Azután pedig, mint a gyík, elünt az embertömegben, a nélkül, hogy egyetlen szóra is méltatta volna családját.

szeptember 28-ig, vagyis a képviselőház megnyitására a válság stagnálni fog. Ezen az ülésen a kormány be fogja jelenteni lemondását, mire a Ház ismét bizonytalan időre elnapolják. Ujabb lépések a kibontakozásra majd csak ezután fognak következni. Egyelőre pedig a helyzet zavarosabb, mint valaha.

Érdekes nyilatkozat.

Egyik esti lap egy be vatott politikusunk következő nyilatkozatát közli a válságról.

— A Wekerle tegnapi audienciája után elterjedt kedvezőtlen hírekkel szemben, meg kell állapítani, hogy azok a híresztelések, amelyek már szárnyra kelték Lukács László meghívásáról, [új] darabot kormány kinevezéséről, egyáltalában koraiak. A király nem csinál titkot belőle, sőt ismételtén kifejezést adott annak a kívánságának, hogy a válságból való kibontakozás elsősorban Wekerle Sándornak és Kossuth Ferencnek segítségével történjék. Ez a két államférfi teljes mértékben bírja a korona bizalmát és azokat az engedményeket, amelyeket a bécsi körök megadhatónak tartanak, sokkal szívesebben adja Wekerle és Kossuthnak, mint akárki másnak, mert az ő államférfiúi képességükről és lojalitásukról már ismételtén meggyőződött. Ők tehát úgy személyi, mint tárgyi szempontból legelőször jönnek számításba, bárha hangsúlyozni kell, hogy engedményeket most senkinek sem akarnak adni. A nehézségek tehát inkább Budapesten vannak, mert Bécs szívesen megtartja a mostani kormányt, de annak tagjai nem akarnak megmaradni. A miniszterek ugyanis nem tudnak megegyezni az állandó vagy átmeneti kibontakozás kérdésében. Wekerle és Andrássy elérkezettnek látják az időt, hogy bizonyos engedmények árán állandó helyzetet teremtsenek. Kossuth eilenben úgy látja a dolgokat, hogy most nem alkalmas az idő a végleges megoldásra, mert kevesli a most elérhető eredményeket és neki az az álláspontja, hogy a míg többet nem kaphat, csak olyan ideiglenes megoldást fogad el, amely nem ad föl jogokat. Az általános szavazati jog alapján összeülő parlamentnek lesz a feladata ezeket a jogokat érvényesíteni.

Andrássy beszámolója Andrássy Gyula gróf belügyminiszter e hó 20—26 között Kassára fog utazni, hogy beszámolót tartson választói előtt. A belügyminisztert az egész alkotmánypárt el fogja kísélni, hogy támogatására legyenek. Andrássy a beszámoló keretében nyilatkozni fog a politikai helyzetről is.

Miniszterek tanácskozása. Tegnap délelőtt Wekerle Sándor miniszterelnök meglátogatta Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert, akivel hosszasan tanácskozott. A tanácskozáson jelen volt Apponyi Albert gróf is. Wekerle a politikai helyzetről tanácskozott a miniszterekkel. A miniszterelnök legújabb bécsi útja alkalmával három napig fog az osztrák fővárosban időzni, amikor ismét jelenteni fog az uralkodónak. Wekerle bécsi útja alkalmával

fog Apponyi is a király elé járulni és jelentést fog tenni tárcája ügyeiről.

A rombolók.

(Dr. P. B.) Sok a tehetség hiába a mi városunkban is s különös uralg egy betegség, a feltűnési viselkedés. Mindenki vezér akar lenni, vagy legalább is azt akarja, hogy beszéljenek róla s ha valami tartalmas produktummal nem tudja ezt elérni, a személyeskedés, gorombáskodás kényelmes mezejére lép, a mihez utóvégre nagy tudomány nem kell, de hatása meg van, kész a szenzáció.

Ma hírlapi cikkekben, másnap gyűléseken szólalnak meg az elégedetlenek. Támadják a társadalmi rendet, forradalmat hirdetnek, osztály, vallás ellen láznak: egyházi vagyont akarnak koboztatni, aztán előveszik a vezérlő egyéneket, kik a köznek szentelik életüket, támadják működését s lemondásra kényszerítik vezető állásából, rombolni akarnak mindenütt, anélkül, hogy valami legcsekélyebb üdvös dolgot is tudnának teremteni.

Ez van most napi renden mi nálunk is.

A támadók, az elégedetlenek nem kimélnek semmit és senkit. Felháborító jelek ezek.

Elég volt már! Városunk intelligens, higadt községe a néma megvetés helyett lépjen sorompóba, rázza le nyakáról a hetvenkedőket, ne engedje, hogy talajt üssenek a felforgatók. Tudják meg már végre ez érdek eberei, hogy nem élvezet azt napról-napra olvasni, hogy egy és ugyanazon személyek hogyan akarják mások vagyont felosztani, hogyan támadnak meg egyes gyülekezéseket, bizottságokat, annak vezető embereit, hogyan keserítenek el egy-egy közbecsülésben álló embert, ki évezedeke óta városunk modern fejlődésén munkálkodott, kinek nevéhez fűződik minden szép és jó intézmény. Nem tudnak ők ellenértéket adni nekünk, hogy gorombaságaikkal azt mondatják vezéreinkkel: »Nincs szükségem arra, hogy az ilyen arculcsapásokat annyi fáradozás, annyi munka után elűrjék.«

Hogy jön ahhoz Nagyvárad város társadalmához, hogy egyesek ilyen közbecsülésben álló férfiakat a közéleti szerep'és teréről elvonjanak, elmarjanak?!

Mondják meg, mi elégtételeit kap városunk társadalmához az ilyen veszteségekért?

Higyük és reméljük, hogy felszólal intelligens társadalmunk tiltakozó szava, lehetlenné teszi a támadókat s megmutatja a vezető egyéneknek, hogy az intelligens társadalom velük érez, a támadók lármája csak feltűnési viselkedés, a mit kell, hogy mindenki le tudjon szállítani a maga értékére.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjék.

Téli szükségletek fedezésére

a legolcsóbb bevásárlási forrás

Mezey János és Társa
fűszer és csemege üzlete

NAGYVÁRAD,
Szt. László-tér, Takarékpénztár épület.
Telefon: 249. Telefon: 249.

Már Cook is zsidó.

A »Jewish World« allítólag elsőrendő forrásból értesül, hogy Cook, a sarkutazó voltaképp zsidó s Kochnak hívták.

Schwarz: Nő, mit szólna hozzá? Ez is zsidó. Kochnak hívták, de megmagyarosította a nevét Cookra, nehogy zsidónak nézzék.

Weisz: Van is vele mit dicsekedni! Az a Cook vagy Koch egy közönséges svindler. Londonban járt a számos utca közül valamelyiknek a sarkán, de nem az északi sarkon.

Schwarz: Hallja maga, nekem ne szidja Cookot, mert én az ő hive vagyok.

Weisz: No én nem.

Schwarz: Pedig magának is hitsorsosa épp úgy, mint nekem.

Weisz: Hát csakugyan zsidó?

Schwarz: Természetesen. Itt van az újságban, olvassa.

Weisz: Nagyon szép. Hiába csak, mi zsidók haladunk az emberiség élén. Minden nagy ember zsidó volt.

Schwarz: Maga is az.

Weisz: Ne froclirozzon még ma is. Igen is minden nagy ember zsidó. És ha a maga újságja megírta Cookról, hogy zsidó és Kochnak hívták, akkor az én újságom holnap Pearyról fogja megírni, hogy zsidó és Pinkásznak hívták. Katonavárosi zsidó.

Schwarz: Hallja, ez már sok! Maga Stösszelről is megírta Port-Artur ostroma alatt, hogy budapesti zsidó és Sternnek hívták. Mikor aztán gyávaság miatt fogságra ítélték a port-arturi hőst, akkor maga visszavont mindent.

Weisz: De nem hitték el. Késő volt. Azóta aztán félek a mi nagy zsidóinktól.

Schwarz: Cooktól ne féljen!

Weisz: De Peary kimutatta, hogy Cook hazudik!

Schwarz: Cook pedig kimutatta, hogy Peary csaló!

Weisz: A maga Cook-Koch barátja szédelő!

Schwarz: A maga Peary-Pinkásza pedig vásári csaló!

Weisz: Maga a Koch barátja... s madarat a tolláról.

Schwarz: Micsoda? A maga Pinkászával mer itt előhozakodni? Bizonyosan maga is épp oly csaló, mint a barátja!

Weisz: Maga Koch-Cook!

Schwarz: Maga Peary-Pinkász!

Weisz: Csaló rozsmár!

Schwarz: Tolvaj borju-főka!

Weisz:) (egyazerre) Maga hazug sarkutazó

Schwarz:) (Szünet.)

Weisz: Egyet gondoltunk.

Schwarz: Szokott maga egyáltalán gondolkodni?

Weisz: Nézze. Mit bántjuk mi egymást? Mit bánt engem?

Schwarz: Bántja a f...

Weisz: Magának legyen mondva. Beszéljünk

okosan. Ha ez a két utazó zsidó — s mi lenne más? hiszen *szidók*? sarokban utaznak — azok nem hagyják magukat. Per lesz belőle. Bizonyítani kell. Tanu kell. Értsen meg, maga főkaeszű: tanu kell, két jó tanu.

Schwarz: ?

Weisz: Ajjaj, de nehéz a feje. Két jó tanu, aki egyformán beszél — mint mi ketten. Éu meg maga.

Schwarz: No hallja... nem is rossz üzlet lehet... vagy Koch, vagy Pinkász...

Weisz: Vallja be, újévi gondolat! Vagyok egy zseni! Puszi!

Schwarz: Puszi!

A »Jewish World« másnapi számából apróhirdetés:

JÓ HÁZBÓL

való két tanu sarkutazók reklámírodájába ajánkozik. Kifutó referenciák, több évről szóló bünt. törvényszéki ítéletek. Megkeresések »Ki ad többet érte?« jellegével a kiadóhivatalba kéretnek.

*

A bagaméri erdő titka.

Titokzatos eset foglalkoztatja jelenleg a bagaméri közönséget, valamint az érmihályfalvai járásbírószéket és csendőrséget. Tegnapelőtt egy hullát találtak a bagaméri erdőben. A hulla fején hatalmas seb tátongott, mely a büntény fennforgását látszik megerősíteni. Az ügyben az érmihályfalvai csendőrség széleskörű nyomozást indított.

Az esetről érmihályfalvai tudósítónk a következőket jelenti:

Szerdán délután a Bagamér határában elterülő káptalani erdőben a kerülő egy fára felakasztva emberi hullát talált. Az esetről azonnal jelentést tett a csendőrségnek, mely nyomban kiszállott a helyszínre és a hullát levágta. A megtartott vizsgálat alapján az orvos azt konstata, hogy a hulla már vagy hat nap óta függött a fán. A hulla már feloszlásnak is indult az erdő füledt levegőjében és ha még két napig nem veszik észre, a feloszlás következtében lezuhant volna.

Az elüljáróság a nyomozat alapján megállapította, hogy a hulla Béres Mihály dohányos hullája. A hulla bal halántékán hatalmas szurástól származott seb tátongott, ami a gyilkosság látszatát keltette és ezen az alapon a csendőrség az ügyészség rendelkezésére megindította a nyomozást és ennek során a következő tünt ki:

Béres Mihály a bagaméri dohánymunkálatoknál együtt dolgozott egy másik emberrel, akivel a legjobb barátságban is éltek. A jóbarátságot e hó első napjaiban a leggyűlöltebb harag váltotta fel. A két ember munkaközben annyira összeveszett egymással, hogy verekedésre került a sor.

Béres baltát ragadott és azzal támadt társára, aki, hogy védje magát, egy kaszát kapott fel és azzal hadonászott. A két ember viadala pár percig tartott s ezalatt Béres a halántékán súlyos sérülést szenvedett a kaszától. A sérülés következtében Béres vértől borítva eszméletlenül rogyott össze a párviadal színhelyén.

A seb kimosása után a két ember hazaindult. Utközben a bagaméri erdőben mentek keresztül, ahol senki sem jár és senki sem láthatta őket.

Az erdei uttól kezdve a hatóság minden nyomot elveszített, mert semmi jele sincs annak, hogy a párviadalnak az erdőben folytatása lett volna, melyből kifolyólag Bérest társa megölhette volna.

Béres társa azt állítja, hogy nem együtt indultak utnak és hogy az erdőben nem is látták egymást, különben is ő nem volt oly gyűlölt ellensége Béresnek, hogy ily rettenetes bosszút állott volna rajta. Vallomása szerint barátságuk a legbensőbb volt s az a párviadal is Béres hirtelen felhevülésének volt tulajdonítható.

A nyomozat adatai szerint az öngyilkosság inkább valószínű, mint a gyilkosság, lehetséges azonban, hogy a csendőrség további nyomozata újabb adatokat hoz napfényre és akkor egy borzalmas gyilkossággal fog szaporodni a bűnügyek statisztikája.

Az esetről jelentést tettek az ügyészségnek is, mely ez ideig még nem engedte meg a hulla eltemetetését, mert büntény látszatát látni fennforogni, azért a legszélesebb körű nyomozást rendelte el.

UJDONSÁGOK.

* **A megyei közgyűlés.** Biharvármegye törvényhatósága tegnap folytatta az őszi közgyűlést. A közgyűlésen, mely a kisteremben folyt le, a tisztviselőknél kivül alig jelent meg egy-két érdeklődő bizottsági tag. A második nap legnagyobb részt kisebb jelentőségű közgyűlési számadásokat tárgyaltak. A közgyűlés 1 órára véget ért.

* **Nyugdíjazások a városnál.** Nagyvárad város nyugdíjbizottsága tegnap ülést tartott a városházán, amelyen hat városi tisztviselő és alkalmazott nyugdíjazásának a kérdésével foglalkozott. Rimler Károly polgármester elnökölt s dr. Hoványi Géza, dr. Konrád Márk, dr. Mayer László, Bordé Ferenc, dr. Thury László, dr. Stokker József és dr. Molnár Imre jegyzők voltak jelen. A bizottság a következők nyugdíjazását mondta ki: Bús János községi iskolaszéki kézbesítőt 28 évi szolgálat után, betegsége miatt, évi 646 koronával; — Mádi János rendőr káplárt 33 évi szolgálat után, betegség miatt évi 705 kor. 20 fillérrel; — Kuti Sándor rendőrt, betegsége miatt, 23 évi szolgálat után 541 kor. 20 fillérrel; — Kutasi Lajos I. oszt. tűzoltót, betegség miatt 12 évi szolgálat után, évi 325 kor. 60 fillérrel; és végül Polcz Lajos rendőrt 20 évi szolgálat után 412 koronával nyugdíjazták. Polcz Lajosnak, mivel betegségét szolgálat közben kapta, még további 3 év után járó évi összeget is megállapítottak, amelyet a számvevőség számít ki. — Szőke András rendőralkapitány nyugdíjazását egyelőre függőben hagyták.

* **Az egyetem megnyitása.** A Magyar Tudomány Egyetemnek tegnap volt az ünnepélyes megnyitása, melyen Apponyi Albert gróf is megjelent. A megnyitón Walter Gyula püs-

Iskolai cipők óriási választékban igen olcsón csak

ARANYI ALBERT

Telefon 512.

Fő-utcai cipőáruházában szerezhetők be.

Telefon 512.

pök elnökolt. Az elnöki megnyitó után *Szekely István* egyetemi rektor mondta el leköszönő beszédét. Beszédében a rektori állás reformálásáról beszélt. Azt hangoztatta, hogy a rektort legalább négy egymásután következő évre kellene választani, mert csak így volna lehetséges eredményes munkát teljesíteni. Székely beszéde után *Sághy Gyula* az új rektor tartotta meg székfoglaló beszédét. Az új rektor »A tudomány egyetemének hivatása a nemzetek kultúrájában« címmel mondott beszédet. Majd *Magyary Géza dr.* buzdította az egyetemi polgárokat a kitartásra és szorgalmas tanulásra. Ezzel a megnyitást befejezték.

* **50 tifuszos beteg.** A tifuszbetegedések az utóbbi hetekben oly nagy számmal fordultak elő Nagyváradon, hogy az méltó aggodalmat kelt a lakosság körében s a szakköröknek is kötelességük ezzel a veszedelemmel foglalkozni. Ma már nem abban az időben vagyunk, mikor a kutak rossz vizét lehet okolni a tifusz fellépéséért. Vizünk tiszta, jó, tehát a baj másban keresendő. Nem elég, hogy a kapitányi hivatal kiadja a rendeletet az utcák és udvarok tisztántartásáért, hanem a leg gondosabban kell intézkedni, hogy a rendelkezések végre is hajtsanak. Hogy nem csekély veszedelemről van szó, azt a városi orvosi hivatal számadatai a tifusz állásáról, szomorúan illusztrálják. Szeptember hó 1-én 22 tifuszbeteg volt Nagyváradon; szeptember hó 1—15 ig 28 újabb tifuszbetegedést jelentettek be az orvosi hivatalnál, tehát szeptember 1 ső felében összesen 50 tifuszbeteget gyógykezelték. Ezek közül meggyógyult 3, meghalt 6, szeptember 15-én ápolás alatt volt 41 tifuszos beteg. Bizony ez elég szomorú statisztika s elég figyelmeztető úgy a hatóság, mint a közönség részére.

* **Árlejtés a vízvezetési anyagokra.** A Nagyvárad város vízművéhez szükséges anyagokat és szerelvényeket eddig az árlejtés mellőzésével vásárolták, ami ellen sok felszólalás történt a törvényhatósági bizottság tagjai részéről. Végre is a városi tanács elrendelte, hogy ezek az anyagok és szerelvények árlejtés útján szerezzessenek be. Tegnap délelőtt tartották meg az árlejtést a városházán. Összesen négy ajánlat érkezett be és pedig: a budapesti Rácz testvérek cégtől, azonban ez az ajánlat nincs összegezve s így a számvevői hivatalnak adják ki az ajánlatot összeadás céljából. A többi ajánlatok megtefelelők: a Schwarez és Ullmann cég az összesítés szerint 14901 kor. 61 fillérért; a Kugler és Andrányi cég 13065 kor. 54 fillérért; az Andrányi Károly és fiai cég 15163 kor. 56 fillérért hajlandók az évi anyagszükségletet szállítani. Az ajánlat 3 évre szól. A helybeli vállalkozók közül a Kugler és Andrányi cég ajánlata a legkedvezőbb, de a budapesti cég ajánlatának a végösszege még nincs megállapítva.

* **A nyári szinkör kijavításának ára.** A nagyváradai nyári szinkört egy évvel ezelőtt építették, de már az első előadásnál kitűnt, hogy nemcsak kicsi, de az építkezés is el van hibázva s csak úgy lehet a szinkört használni, ha a hiányokat pótolják, a megfelelő átalakításokat eszközlik. A nyár elején ezeket a

pót munkákat meg is csinálták. A mérnöki hivatal most beterjesztette, hogy a szinkörön eszközölt javítások, átalakítások 1763 koronába kerültek.

* **Hazajöttek a katonák.** Az arad-megyei katonai gyakorlatok most nyertek befejezést. — A gyakorlatokon részt vett a nagyváradai 37-ik gyalogezred is, mely tegnap este érkezett vissza városunkba. Tegnap este 7 óra után a zenekarral élén vonult be az ezred a pályaudvarról a várba, ahol ma a három évet szolgált öreg bakák leszerelnek.

* **Leégett gazdasági épületek.** Er-mihályfalvai tudósítónk jelenti, hogy ott tegnap este 8 órakor nagy tüzlárma verte fel a közönséget. A tűz Cséki Zsigmond jómódu gazdálkodó udvarán keletkezett. Egy 50 méter hosszú és 12 méter széles takarmány raktár gyulladt ki és hamvadt el teljesen. A raktár egészen megvolt töltve takarmánnyal és így a kár jelentékeny. A tűz keletkezésekor nagy szél volt, ami az egész utcát veszélybe juttatta és csak a közönség, melyben jelentős szerepet vitt az intelligencia is, kitartó lelkes munkájának tulajdonítható, hogy sikerült a tovább terjedést megakadályozni. — A második tüzeset Céckén történt, ahol egy gondatlanul eldobott cigaretta végtől gyulladt ki a jegyző istállója mely teljesen elhamvadt.

* **Megölttem egy embert.** Tegnap délután megjelent egy jobb módu parasztnak látszó ember az ügyészségi épületben. Amint az ajtón belépett, a szuronyos őrrrel találkozott.

— Fogjon el, mert én gyilkos vagyok

— Nem tartozik ide. Előbb menjen a csendőrségre, majd ha az mondja ki, hogy maga gyilkolt, akkor el fogjuk, de addig nem. — Szólt az őr, miközben le és fel sétált a poszton. A falusi méltatlankodva hagyta faképnél az őrt, csak utközben morogta.

— No majd meglakolsz te ezért, megyek a törvényszéki elnökhöz. És felment a törvényszéki palotába. Ott folyósóról folyósóra járva nem tudta magát lecsukadni, senki sem hallgatótt rá. Végre Bodó Sándor megyei kézbesítővel hozta össze a sorsa.

— Álljon meg csak egy kicsét, — szólította meg az egyenruhás kézbesítőt.

— Nos miért álljak meg?

— Volna nekem egy kis bajom.

— Mi volna az a baj?

— Hát nem akarnak lecsukni.

— Örüljön neki.

— Igen ám, de megütöttem egy embert.

— Azért még nem kell lecsukni.

— Azt már én jobban tudom, mert megölt az ember.

— Az már más. Jöjjön csak velem, majd lecsukatom én. És mentek a királyi ügyészségre, ahol a sors az ügyész elé vezette Bodót a gyilkost.

— Nos mi járatban van?

— Megölttem egy embert. Csukjanak le, azért jöttem.

Az ügyész előtt elmondta, hogy őt *Bucska* Jánosnak hívják és *Almamezőn* agyonütötte *Hallerdeket* Márton. A tettet héttől követte el s akkor megszökött és bujdokolt az erdőben,

de bujdosás közben nagyon bántotta a lelkiismeret és tovább nem bírja már, azért jött, hogy elvegye a büntetését. Az ügyész nyomban lecsukatta Bucskát.

* **Bosszuálló munkás.** A Bhaimegyei köz-kórházba beszállították Tóth Imre bakony-szezi napszámost, akinek a hátán vadászfegyverrel lött seb találtatott. A sérült kihallgatása alkalmával előadta, hogy a f. hó 15-én reggel Magyar Bálint bakony-szezi gazda tanyáján cséplési munkálatoknál mint másszó volt alkalmazva s ezért Incze Gábor, aki ugyanott szekérral gabonát szállított irigységből, hogy Tóthnak könnyebb munkája van, a szekér te-tejéről egy vadászfegyverrel hátba lötte. Miután a sérülés az orvosok véleménye szerint életveszélyes, a vizsgálóbíró a kórházban kihallgata a sérültet, aki vallomására esküt is tett.

* **Kocsidíjak a lóversenyre.** Szombaton kezdődő lóversenyek alkalmából közöljük, hogy a bérkocsi árszabály értelmében a bérkocsi díjak a következők: Egyfogatu bérkocsi a versenyterre vagy vissza 1 kor. 60 fill. Kétfogatu bérkocsi a versenyterre vagy vissza 2 kor. 40 fill., ha a bérkocsit várakozással veszik igénybe, a várakozási idő a rendes tarifa szerint félóránként, illetve óránként külön felszámítható.

* **Találtak egy zsák zöld paprikát,** igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen. (I. 7. s. szoba.)

ÁVIRATOK.

A perzsiai zavarok.

Tiflisz, szept. 16. A perzsa határon lévő Belesunarból jelentik, hogy ott nagy perzsa rablóbanda bukkant fel. A határ-őrség dandárparancsnoka táviratozta a kerületi főnököknek, hogy 4000 alár négy verszinyire a hegyi őrség állomáshelyétől táborozik és az őrséget megtámadni készül. Ennek következtében a Salián-ezred ideiglenes parancsnoka parancsot adott, hogy a határőrségnek elegendő legénységet bocsássanak rendelkezésére. Békés kereskedők közlései szerint a perzsa forradalmárok összeköttetésben állanak a nomád törzsekkel, akiket rá akarnak venni, hogy orosz földre betörjenek és itt raboljanak, fosztogassanak, miután ezidő-szerint nincsenek csapatok a határon.

Bokányi Aradon.

Arad, szept. 16. A szociáldemokrata párt falragaszokon hívja fel a munkásságot, hogy Bokányi Dezsőt ideérkezésekor ünnepélyesen fogadják és jelenjenek meg a szoborleleplezésen. A szociálisták délután három órakor a szobor előtt népgyűlést tartanak, amelyen Bokányi beszédet mond. A népgyűlés megtartását holnapra kérelmezik s ha megtagadják, nagy tüntetésre készülnek.

Értesítés.

Van szerencsénk értesíteni szives pártfogóinkat, hogy szeptember hó elsejétől angol uri szabó üzletünket Szent János-utca 1. sz. a. megnyitjuk

Szives pártfogást kérünk

Kiss és Társa angol uriszabók Nagyváradon.

Érettségi botrány Alsókubinban.

Alsókubin, szept. 16. A múlt évben az alsókubini kereskedelmi iskola igazgatósága országszerte hirdette, hogy az iskolába 100 növendéket vesz fel. Ugyanis akkor hat növendéke volt az intézetnek. A hirdetésre az ország minden részéből jelentkeztek tanítványok. Az intézetben tegnap tartották meg a pót vizsgálatot, melyen 25 tanuló közül 24-et elbuktatott a miniszteri biztos, Jónás János. A kedvezőtlen eredmény miatt Alsókubinban oly nagy ellenszenv támadt, hogy Jónás miniszteri biztosnak csendőr szuronyok között kellett elhagyni a várost.

A spanyol cenzura.

Berlin, szept. 16. Madridból jelentik: A lapok főszerkesztői tegnap értekezletet tartottak, melyen hevesen tiltakoztak ama mód ellen, ahogyan a kormány legújabbban a cenzurát gyakorolja.

Bleriot nem versenyez többet.

Páris, szept. 16. Bleriot, a híres repülőgép feltalálója egy újságíró előtt kijelentte, hogy ellene van a repülő versenyeknek, mert ezek csak a gépekben tesznek károkat. Bleriot különben többet nem vesz részt a repülő versenyeken és minden idejét gépe tökéletesítésére fogja felhasználni.

Kisiklott vonat.

Pilsen, szept. 16. Tegnap este 6 óra 10 perckor a Pilsenből Duxna menő 1113. számú személyvonat nagy utolsó kocsija Krieger állomáson kisiklott. Három ember könnyen, egy súlyosan megsérült. A kisiklás oka valószínűleg az, hogy a vonat áthaladása közben a váltó megfordult. A vizsgálatot megindították.

SPORT.

⊙ **A nagyváradai versenyegylet** által szept. hó 18—19-én azaz szombaton és vasárnap Nagyváradon a bónékuti versenypályán megtartandó versenyek igen érdekesekeknek ígérkeznek, amennyiben a versenyekre nevezett lovak nagyrésze küzdeni fog a kitűzött díjakért. A verseny intézősége a pályát már teljesen rendbehozta, ugyancsak az állványok, valamint egyéb építkezések befejezést nyertek. A versenyre szolgáló belépőjegyek, valamint a programok elkészültek, melyek Láng József Rákóczy-utcai üzletében már kaphatók. A verseny intézősége a következő jegyeket bocsátja forgalomba:

Pályajegy két napra 10 kor. Tiszteknek és nőknek 6 kor. Pályajegy egy napra 6 korona. Tiszteknek és nőknek 4 kor. Belépőjegy a nagy tribünre naponként 3 kor. Bekerített állóhely 50 fillér. Kocsijegy 2 korona. Egyleti tagok a versenytér minden helyiségébe egyleti jelvény feltűzésével szabad bemenetben részesülnek. — Kocsibejárat a pályára az üregdi országot felől.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti főzsdotudósítások.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, szeptember 16.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.97
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdözsde.

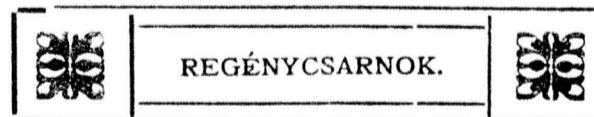
— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	834.—
Osztrák magyar államvasúti részvény	736.76
Leszámítoló bank	482.—
Rómamurányi	572.—
Osztrák-m. államvasúti részv.	697.50
Közuti vasut	352.—
Varesi villamos vasut	289.—

Hivatalos árfolyamok

A Budapesti Áru- és értékdözsde 1909. szept. 16.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papírban	186.—
Osztrák járadék ezüstben	145.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák korona járadék	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	689.50
20 frankos (Napoleon) sorsjegy	19.02
Német birodalmi márka	117.56
20 márkás arany	23.51
Magyar nyeresémi sorsjegy kölcsön	93.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	90.40

REGÉNYCSARNOK.

HUSSON ORVOS.

REGÉNY

Irta: Charles Masset.

Fordította: Sz. I.

(Folytatás.)

33

Megállott egy ablak alatt, melynek zöld függönyét málnabokrok képezék, hallgatózott és kíváncsiságát a teremben történők nem sokára oly élénk izgalomba ejtették, hogy távozásra nem is gondolt. Ovatos léptek el szorosan a bokrok a mögé állott és a levelek réssein tekintete a terembe melyedt.

Az ablak közelében egyenes, sávolyos pamlagon fiatal leány ült s társalgott valakivel, ki szórakozottan lökdöste a golyókat a tekeasztal zöld posztóján. A fiatal leány, a mennyire Lőrinc a levél-redőnyön át kivehető, bájos; biztos hanghordozása, mozdulatainak derült kelleme elárulták, hogy túl van a növeldei felénk leányok korán. Huszonhárom-huszon

négy évesnek látszott. Termete elég nagy és telt, kövérség nélkül, arcszíne fehér, haja sűrű és fekete, szemei kékek, hosszúra nyultak, csaknem a hamis pillák alatt nyugvók.

Piros, kissé keskeny ajkai szívesen nyiták meg mosolyra; de titokzatos és gunyos két arcgördöcskével kísért mosolyában bizonyos álnokság nyert kifejezést. Világos színű ruhája hosszú redőkben folyna körül.

A tekeasztalon babráló férfi alkatával és öltözkéssel egyaránt ellentétben állott a csinos leánynyal. Termete kicsiny és vézna-öltözké, az idénnyel ellentétben, tetőtől talpig fekete, válla meggörnyedt, modora szegletes, mozdulatai tétovázók. Olajszínű arcbőre, beesett szemei és kimerült vonásai idősebbnek tüntették fel koránál. Simára borotvált, szenvedő és bosszus arca minden kellemet nélkülülődött, de bizonyos distinctióval ruházta fel; intelligens homloka, gyakran átható, majd megfátyolozott tekintete figyelmet keltettek, s elárulták, hogy a rideg külső alatt érdekes egyéniség lakik.

A társalgást gyakori szünetek szakították félbe. A fiatal leány maliciosus kérdéseket intézett az ifjuhoz, ki zavart kifejezéssel kurtán válaszolt.

Midőn Lőrincz a málnabokrok mögé érkezett, a leány legyezőjét türelmetlenül mozgatta s így szólt: — Pompás egy cimborra az ön nagybátyjal ötven éve dacára még mindig oly vig, mintha ifju lenne . . . Miért nem nősült meg?

— Nem tudom, kisasszony.

— Alkalmhiányról nem panaszkodhatott, mert azt mondják, a nők kedvence volt.

A tekelabdák hevesen szétugrottak.

Az ifju elveresedett és mogorva pillantást vetett a pamlag felé.

— Különb, folytatá a leány gunyosan összevont ajakkal, önnek ilyesmit nem is szabad tudnia, önnek, ki csak komoly dolgokkal foglalkozik.

— Ugye bizony ön engem szörnyen elmaradt embernek tart, Fontenille kisasszony? — válaszolá az ifju csipősen, bosszus és szánakozó hangon.

— Világért sem; sőt ellenkezőleg, ön tart hat engem koromhoz képest nagyon is felvilágosultnak . . . Tegye kezét szívére Sainte-Marie ur, és vallja be igaz lelkiismeretére, hogy megbotráncokzik rajtam!

— Ha már lelkiismeretemre hivatkozik, engedje megjegyznem, hogy nézetem szerint fiatal leányoknak bizonyos kérdésekre nézve, ha nem is teljes tudatlanságban, de legalább okos tartózkodásban kell maradniok.

— Más szóval, a képmutatás jobban illik hozzánk, mint az őszinteség . . . Vajjon e szép dolgokat könyveiből szedi?

Saint Marie összebiggyeszté ajkait.

— Bocsásson meg, — mondá, ön szavaimnak oly értelmet tulajdonít, melylyel azok épen nem bírnak . . . Lehet az ember tartózkodó képmutatás nélkül is

Fontenille kisasszony egy ásitást fojtott el legyezője alatt. — Előtem ez igen ravasznak látszik. Azután fanyar nevetéssel megjegyzé: — Egyébként igazat adok önnek abban, hogy nem korunkhoz illő társalgást folytatunk és sokkal okosabb leány, ha szüleink tekerésére a kertbe mennék.

Sainte Marie kétségkívül belátta, mennyire nem szeretetreméltó, mert a tekelabdákat hirtelen szétdobálta az asztalon és Fontenille kisasszonyhoz közeledve bocsánatot kért tőle.

A leány fölemelte hosszú szempilláit s csodálkozással és gunyval vegyest az ifjura tekintett.

— Miért? — kérdé.

— Mert érzem, hogy untatom . . . Keveset forgolódtam a világban, és nem igen tudok a világ nyelvén beszélni.

— Az ember csak arról tud jól beszélni, a mit szeret, — válaszolá a leány könnyed szemöldrácotással; — és ön nem csak hogy gyűlöli a világot, de meg is vet.

— Csalódik, — mondá az ifju elszomorodva; inkább megérteni igyekszem, ha már benne kell élnem . . . Szeretném elcsajátítani szo-

kásait és izlését, de látom, mily nehéz tanulmány ez azokra nézve, kik azt igen későn kezdik. Boszankodom, hogy teljesen közömbös vagyok mások kíváncsiságával és minden indulattal szemben és e tudat olykor fáj . . . Igen, szenvedek miatta s csak még ügyetlenebbé leszek!

Szemeinek fénye, szavainak hangsulya bizonyítják, hogy igazat beszél. A keserű erély, mely kifejezésében nyilvánult, szabálytalan vonásaira oly hevet lehelt, mely nem nélkülözte a szépséget.

Fontenille k. a ismét mosolgott és csodálkozó tekintetét vetett az ifjura.

— Sainte-Marie ur, — mondá, tudja-e mi válik az ön hátrányára? A bizalmatlanság ön-maga iránt . . . — Es (folytatá gonosz célzattal) ha szabad lenne tanácsot adnom anélkül, hogy ön korán érettnék tartana . . .

— Kérem, kiáltá megsértődve, ne kényszerítsen minduntalan pirulni pedans természetem miatt; legyen elnéző s adjon inkább tanácsokat.

— Szívesen, válaszolá a leány, üljön ide. Egy kézmozdulattal összevonta ruháját, mely a pamlag nagy részét elfedte és legyezőjével elsimította a redőket, mintegy szabad helyet készítve maga mellett.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

D. P. B. Köszönjük az érdekes cikket; mint látja, siettünk is felhasználni. Örvendünk, ha protészans testvéreinkkel minél többször öszinte egyetértésben találkozunk. Üdvözlöt!

A szerkesztőnével
Dr. V. OSKICZ GYULA.

Tisztelettel tudatjuk, hogy az
élesdi erdőseinkben

termelt tűzifa szállítását és eladását

■ ■ ■ megkeztük ■ ■ ■

s ajánljuk vagononként

■ ■ és méterenként ■ ■

I-ső osztályu

≡ *bükkhasáb tűzifánkat* ≡

==== házhoz is szállítva ====

Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény!

Rendeléseket kérjük Központi
irodánkhoz (Üri-utca 3. sz.)
és **Fried és Társához** Te-
lek-y-u. 16. **Telefon 914.**

— **Telefon 814.** —

Élesdi Erdőipar és Koepfer-rendszerü
Fatelítő r.-t Nagyváradon.

A „Nagyváradai Első Kölcsönző és Takarékszövetkezet“

f. év július hó 1-én Nagyváradon, a Bémer-téri Poynár-ház I. emeletén

megkezdte működését és megnyitotta

első 3 és 6 éves évtársulatait.

Az igazgatóság felhívja a város és vármegye közönségét a szövetkezet kötelékébe való belépésre.

A Nagyváradai Első Kölcsönző és Takarékszövetkezetbe beléphet mindenki, a ki magát heti 1 koronás törzsbetét fizetésére kötelezi. Minden tag több törzsbetétet is jegyezhet.

A «Nagyváradai Első Kölcsönző és Takarékszövetkezet» tagjainak heti befizetéseikkel kamatozó tőkét gyűjt tagjainak, a belépéskor előnyös kölcsönöket nyújt, kezesség mellett kötelezvény vagy váltóra, ingatlanokra betáblázás mellett.

Ezen kölcsönök a heti befizetésekkel, melyek a befizetőnek kama toznak, fizethetők vissza a 3 vagy 6 év időtartam alatt.

A befizetett törzsbetétek részesednek a szövetkezet tiszta jövedelmében.

Beiratkozások és befizetések a szövetkezet Bémer-téri helyiségében teljesíthetők

Az igazgatóság.

Heiman Lipót és Társa

női és leány gyermek felöltők, gallérok, szücs és szörme-árak áruháza

==== **Nagyvárad, Zöldfa-utca 25.** ====

Telefonszám 243.

Telefonszám 243.

Az őszi újdonságok és modellek

megérkeztek.

Hivatalos hirdetés.

A városi közterületek csatornázásáról és magán területeken összegyűlő csapadék és szennyvizek levezetéséről szóló 384—12412—1908. kgy. sz. szabályrendelet 37-ik §-a szerint:

A szennyvíz-csatornahálózat és a csatlakozó csatornák, valamint a szennyvíz tisztító berendezés építési, fentartási és kezelési költségeinek fedezéséhez minden háztulajdonos, kinek ingatlana mentén szennyvíz csatorna épült, évenként a nyers házbérlőjévétele 3 százalékaival köteles hozzájárulni.

Ezen csatorna építési járulék kivetésénél a kincstári adó kivetés alapjául szolgáló nyers házbérlőjévétele a mennyiben új építkezés folytán az épület ideiglenes adómentességet élvez, a közszéki adó kivetésénél megállapított nyers házbérlőjévétele szolgál alapul.

zon épületek után, melyek külön kedvezmény folytán állandó házbérlőmentesek, a csatornaépítési járulék a következő átalány szerint állapítandó meg:

1. Minden egyes olyan helyiség után, mely mint szoba, előszoba, főző- vagy mosókonyha, boltaktár, iroda, tanterem, műhely, éléskamara stb. használható, bármilyen célra is használtatik helyiségként:

a) Ha a terület 50 négyszögmeternél nem nagyobb, 3 korona.

b) Ha a terület 50 négyszögmetert meghalad, 6 korona.

2. Minden fürdőszoba után 3 kor.

3. A vízárnyékszék minden ülése után 3 korona.

4. Minden vizelő kagyló után 3 kor.

5. A vizelőhely minden folyómétere után 3 korona.

6. Istállóban minden állatra való egy hely után 3 korona. Ha az istállóban több mint 10 állatra való hely volna, akkor minden állásért 2 kor. fizetendő, megjegyezvén, hogy az évi összes csatorna járulék ez esetben nem lehet 30 koronánál kevesebb.

Ha az istálló bármilyen tömeges elszállítás céljaira, vagy hízó jószágoknak nagyban való tartására szolgál, akkor minden 20 állatra való helyet meghaladó férőjű hely után állásonként 1 korona, de összesen legalább 40 korona fizetendő csatorna-jarulék gyanánt.

Egy-egy jószág részére 1,6 méter széles hely vetetik számítás alapjául.

Ezen szakaszban megállapított csatorna építési járulék tekintet nélkül arra, hogy a ház vagy telektulajdonos magáncsatornával bír-e s hogy csatornája a közcsatornába előzőleg be volt-e kötve, évenként fizetendő.

A csatornaépítési járulék a közcsatorna kiépítése után a következő naptári évnegyedre vetendő ki, amennyiben a közcsatorna egyes utcák és városrészekben építették ki, a szabály-

rendelet rendelkezése a kiépített csatornák mentén fekvő házak és telkekre azonnal életbe lépnek.

A csatornaépítési járulékat a városi mérnöki hivatal kimutatása alapján a városi adóhivatal veti ki, tartja nyilván, azok behajtását közadók módjára eszközli.

A csatornaépítési járulékok négy egyenlő részletben és pedig minden évnegyed első napján, tehát január, április, július és október hó 1 én esedékesek az illető évnegyed közepéig fizetendők.

Miután a szabályrendelet a kiépített csatornák mentén fekvő ház és telektulajdonosokra nézve hatályba lépett a csatornázási járulékat a városi mérnöki hivatal kivetette. A csatornázási járulékok 1909. évre vonatkozó ezen kivetési lajstromai folyó évi szeptember hó 15—23 ig terjedő 8 napi közszemlére kitétetnek és pedig: az I-ső olaszzi kerületre nézve a városi adóhivatal 21-ik számú és a II oszt. újvárosi kerületre nézve az adóhivatal 15-ik számú szobájában.

Erről az érdekelt adózókat azzal értesitem, hogy a fent kitett idő alatt az említett lajstromokban terükre előírt járulékat megtekinthetik és a kivetés elleni petaláni észrevételeiket a közszemlére kitétel követő további 15 napon belül a városi adóhivatalnál beadhatják.

Megemlítem, hogy a késed ímesea beadott felszámolónak a behajtási eljárásra, felfüggesztő hatálya nincs.

Nagyvárad, 1909. évi szeptember 14-én.

Lukács Ödön,
adóügyi tanácsos.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butor raktáron van. Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Butor tisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a fenti céget felkeresni.

A Biharmegyei

Takarék pénztár

zálogháza

e hó folyamán

árverést tart.

Kéretnek a felek zálogjegyeik rendezésére.

Tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag a COAKS.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a

GÁZ-COAKS,

mert a súlyosabb és ezáltal drágább bánya coaks (Meiler-Coaks) sokkal nehezebben gyul meg. A közvetítőktől vásárolt coaks többnyire ily bánya coakssal van vegyítve és ezáltal kisebb értékű.

A coaks ára nálunk 1909. szeptember 13-tól kezdve 4 kor. 80 fill. métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor métermázsánként 40 fill. fuvardíjért a város belterületén haza küldjük és beraktározzuk.

A légszeszgyár.

Zárdai növendékeknek

előírás szerinti kész ruhákból, felöltőkből, harisnyákból, kesztyűkből, téli alsóruhákból és fehérneműkből

10 százalék engedményt nyújt a most megnyitott

BALOG és BERKES

női és gyermekfelöltők áruháza Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. (A Zöldfával szemben)

Kérjen választékot!

Telefon 921.

Belépési felhívás

a VII. évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében Nagyváradon alakult **Belvárosi Takarékek és Hitelszövetkezet** július elsején 7-ik évtársulata megnyílt. Mindenki tetszésszerűen számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülő haszonnal együtt fog ez üzletrészeseknek visszafizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hitel igényeit kielégíteni. Szövetkezetünk tehát amellett, hogy a *takarékosság ügyét szolgálja*, tagjainak betéteik négyötöd része erejéig kölcsönt is nyújt.

Vidéki tagok a heti befizetéseket postai befizetési — lapok után teljesíthetik.

Felvételi díj üzletrészenként 10 fillér s az első heti befizetés után mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünknek tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi-ut Barts, Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takarékek és Hitelszövetkezet igazgatósága.

Kecskeméthy István

etterme, sörcsarnoka, kavéháza, legszebb kerthelyisége NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.

Naponta frissen esapolt sör, saját termésű tisztán kezelt hegyi borok

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák étlap szerint, vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak.

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak mellett

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives figyelmét felhívni, hogy vendég szobáimat újonnan berendeztem és tisztán-ártására különös gondot fordítok. Ugyisint a szállóhely olcsó ár mellett szives rendelkezésre áll.

Hol szórakozunk esténként? csak is a NEMZETI SZÁLLODA hívős és kellemes kerthelyiségében, hol minden este mozgófénykép előadások tartatnak cigány zené mellett. Minden második nap teljesen új műsor.

Számos látogatást kér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérlelje.

MAGYAR BANK

Részvénytársaság NAGYVÁRADON Fekete-Sas palota

ALAPTŐKE

1,000.000 korona

Elfogad betéteket.
Előleget ad értékpapírokra.
Elfogad letéteket őrzésre.
Leszámitol váltókat.

Törlesztéses (amortisatis)
:jelzálogkölcsonöket:
engedélyez házakra és vidéki birtokokra.

SZABÓ JÁNOS

uri divat szabó és egyenruha készítőnél a legdivatosabb szövetek dus választékban vannak jhal mazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő-utca, (Gerliczy-palota.)

Tanuló felvétetik.

Lapkihordó nők

fix fizetéssel felvétetnek a Tiszán'ul kiadóhivatalában

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

S a izzólmpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

41 r t nemű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák, ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos mozdorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világitás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.